МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

НАУКОВИЙ ВІСНИК ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія:
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
Випуск 12
Частина 1

Херсон
2015

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

***Шапошников Костянтин Сергійович**, доктор економічних наук, професор (декан факультету економіки і менеджменту, професор кафедри економічної теорії Херсонського державного університету).*

Заступник головного редактора:

***Соловйова Ніна Ігорівна**, доктор економічних наук (професор кафедри менеджменту і адміністрування Херсонського державного університету).*

Відповідальний секретар:

***Станкевич Юлія Юріївна**, кандидат економічних наук (доцент кафедри економічної теорії Херсонського державного університету).*

Члени редакційної колегії:

***Мохненко Андрій Сергійович**, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки підприємства Херсонського державного університету).*

***Мармуль Лариса Олександрівна**, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки підприємства Державного університету телекомунікацій).*

***Стратонов Василь Миколайович**, доктор юридичних наук, професор (ректор Херсонського державного університету).*

***Іртищева Інна Олександрівна**, доктор економічних наук, професор (професор кафедри міжнародної економіки та економічної теорії Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).*

***Сарапіна Ольга Андріївна**, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри обліку та аудиту Херсонського національного технічного університету).*

***Хрущ Ніла Анатоліївна**, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри фінансів та банківської справи Хмельницького національного університету).*

***Князєва Олена Альбертівна**, доктор економічних наук, професор (професор кафедри економіки підприємства та корпоративного управління Одеської національної академії зв'язку імені О.С. Попова).*

***Скидан Олег Васильович**, доктор економічних наук, доцент (проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку Житомирського національного агроекологічного університету).*

***Лозова Тамара Іллівна**, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри бухгалтерського обліку Бориспільського інституту муніципального менеджменту Міжрегіональної академії управління персоналом).*

***Грегорі Гарднер**, Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью-Йорк у Потсдамі, США.*

***Едвін Португал**, Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью-Йорк у Потсдамі, США.*

***Римантас Сташис**, Ph.D, професор економіки, завідувач кафедри менеджменту Клайпедського університету, Литва.*

Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»
включено до переліку наукових фахових видань України з економіки
на підставі Наказу МОН України від 14 лютого 2014 року № 153

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Херсонським державним університетом
на підставі Протоколу № 12 від 22.06.2015 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 19747-9547Р,
видане Державною реєстраційною службою України 15.03.2013 р.

ISSN 2307-8030

© Херсонський державний університет, 2015
© Оформлення «Видавничий дім «Гельветика», 2015

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1
ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Zhylinska O.I., Firsova S.G., Aksom G.I.
CHALLENGES, BARRIERS AND OPPORTUNITIES FOR CHANGE IN MANAGEMENT ACCOUNTING AND CONTROL PRACTICES DIFFUSION 9

Жукова Л.М.
РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ГОСПОДАРЧОЇ СИСТЕМИ 13

СЕКЦІЯ 2
СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Волга В.О.
ВИКОРИСТАННЯ СКОРИНГУ ДЛЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ МІКРОКРЕДИТУВАННЯ 19

Гончар В.В.
ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАСЛІДКИ ЗБЛИЖЕННЯ УКРАЇНИ З: МС/ЄАЕС ЧИ ЕС 24

Жилин М.В.
ИССЛЕДОВАНИЕ ФРАХТОВОГО РЫНКА ПЕРЕВОЗКИ ЖЕЛЕЗОРУДНОГО СЫРЬЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ 28

Жорова А.М., Чемеринська К.П.
ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗБІЛЬШЕННЯ ОБСЯГІВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ 32

Запотічна Р.А.
АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ДЕРЖАВ У КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ 35

Палінчак М.М., Дроздовський Я.П., Палінчак В.М.
СВІТОВІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ (ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА) 38

СЕКЦІЯ 3
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Алешина Т.В.
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ 45

Афанасьєва Л.М.
ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ 48

Безп'ята І.В.
СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ 54

Бєлікова Н.В.
НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ 57

Грабовецький Б.Є., Білоконь Т.М., Чаплигіна О.В.
ПРОГНОЗУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ПЛОЩ НАСЕЛЕННЯ ПІД БАГАТОРІЧНІ НАСАДЖЕННЯ 60

Карасьова Н.А.
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ 64

СЕКЦІЯ 4
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Аванесова Н.Е.
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОПК УКРАЇНИ: ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ЗНАЧНА РОЛЬ 68

Бєлко І.А.
УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЯК СКЛАДОВА ЙОГО РОЗВИТКУ 72

Бондаренко Л.А.
ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ КАР'ЄРНИХ АВТОСАМОСКИДІВ ЗА ДОСВІДОМ ТРАНСПОРТУВАННЯ ГІРСЬКИХ ПОРІД 76

Браславська О.В.
ОЦІНКА ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХІМІЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА:
ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ **81**

Гончарук О.В.
РОЗРОБКА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО
ПОТЕНЦІАЛУ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ **84**

Грубяк С.В.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУТНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ **89**

Дегтярева Ю.В.
ЛИЗИНГ КАК АЛЬТЕРНАТИВНАЯ ФОРМА ФИНАНСИРОВАНИЯ
ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ **92**

Драган О.І.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА **95**

Захаркін О.О.
СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНЕ ІННОВАЦІЙНЕ ІНВЕСТУВАННЯ
НА ОСНОВІ СТЕЙКХОЛДЕРСЬКОГО ПІДХОДУ **97**

Івашина Л.Л.
БЕЗПЕКА ТУРИСТІВ – ЗАПОРУКА УСПІХУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ **101**

Камаран Али Хассан
СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ
НЕФТЕГАЗОВОГО КОМПЛЕКСА В УКРАИНЕ И КУРДИСТАНЕ **105**

Карінцева О.І., Матвєєв П.С.
ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ **109**

Коваленко Л.А.
КОНКУРЕНЦІЯ У ХЛІБОБУЛОЧНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ **112**

Коверга С.В., Згоденко Р.О.
ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ **116**

Коренюк Л.В.
АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ **120**

СЕКЦІЯ 5
РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Дем'ян Я.Ю.
ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ **123**

Захарченко С.В.
ПРОДУКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР **126**

СЕКЦІЯ 6
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Гнатів Н.Б., Скабодіна Ю.І.
ОСОБЛИВОСТІ ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ
У СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ **131**

Зіновчук Н.В.
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА АГРАРНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
У ФОРМАТІ СУЧАСНИХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ **134**

СЕКЦІЯ 7
ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ,
СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Алиева Э.И.
КОНТЕКСТНЫЙ АНАЛИЗ СОЦИАЛЬНОГО КАПИТАЛА:
ДОМИНИРОВАНИЕ ГЛОБАЛЬНЫХ ФАКТОРОВ **138**

Білецький О.В.
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ
ЧИННИКІВ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ **142**

Бойко В.І.
НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОЖЛИВОСТІ
НЕДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ КУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ **146**

Говорко О.В.
СТАН ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ:
ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ **149**

СЕКЦІЯ 8
ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Анзін Р.О.
ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІТЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ ВИХОДУ НА МІЖНАРОДНІ РИНКИ КАПІТАЛІВ **152**

Анзіна Г.В.
ЗАХОДИ УПРАВЛІНСЬКОГО ВПЛИВУ
НА СПРАВЕДЛИВУ ВАРТІСТЬ КОМПАНІЇ В УМОВАХ ГРАНИЧНИХ РИНКІВ **156**

Васильчук І.П.
ВІДПОВІДАЛЬНЕ КРЕДИТУВАННЯ КОРПОРАЦІЙ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ **159**

Височіна Л.В.
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ РІЗНИХ ВИДІВ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ **163**

Гнидюк І.В.
АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА ДОХОДАМИ **167**

Горулев Д.А., Тринчук В.В.
АНДЕРРАЙТИНГ КАК ЗЕРКАЛО ПРОБЛЕМ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ **172**

Забаштанський М.М., Забаштанська Т.В.
ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНЦЕСІЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ **178**

Канюк В.М.
ВИБІР МЕТОДІВ АНАЛІЗУ РИЗИКІВ
ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА **182**

Кобушко І.М., Колесник М.Є.
АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ **187**

Корженко К.А.
ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ФАКТОРІВ,
ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА СТІЙКІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ **191**

СЕКЦІЯ 9
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Бурдьо І.М.
ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ
РИЗИКІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ **196**

Воськало Н.М.
КОНТРОЛЬ ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА **199**

Гуріна Н.В.
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДОХОДІВ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ:
ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ **203**

Дерій М.В.
ПРОБЛЕМИ ТА МОДЕЛЮВАННЯ КОНТРОЛЮ ЗА СИСТЕМОЮ ОБЛІКУ
ГРОШОВО-РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ У БУДІВНИЦТВІ **206**

Коваленко О.В.
ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ОХОРОНОЮ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ **212**

СЕКЦІЯ 10
МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ
ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Горбачук В.М.
ТОРГОВЕЛЬНІ ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ГАЛУЗІ **216**

CONTENTS

SECTION 1
ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT

Zhylinska O.I., Firsova S.G., Aksom G.I.
CHALLENGES, BARRIERS AND OPPORTUNITIES FOR CHANGE
IN MANAGEMENT ACCOUNTING AND CONTROL PRACTICES DIFFUSION 9

Zhukova L.N.
THE ROLE OF THE STATE IN PROVIDING INSTITUTIONAL
SUSTAINABILITY OF THE ECONOMIC SYSTEM 13

SECTION 2
WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Volga V.O.
USAGE OF SCORING FOR MICROCREDIT RISK ASSESSMENT 19

Gonchar V.V.
PROSPECTS AND CONSEQUENCES
OF CONVERGENCE OF UKRAINE WITH: CU/EAEU OR EU 24

Zhilin M.V.
THE RESEARCH OF FREIGHT MARKET
OF IRON ORE RAW TRANSPORTATION IN MODERN CONDITIONS 28

Chemerynska K.P.
INVESTMENT ATTRACTION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES OF UKRAINE
AS A PREREQUISITE OF INCREASING THE VOLUME OF FOREIGN INVESTMENTS 32

Zapotichna R.A.
THE ANALYSIS OF EXTERNAL INDEBTEDNESS
IN THE CONTEXT OF ECONOMIC GROWTH 35

Palinchak N.M., Drozdovskiy J.P., Palinchak V.M.
INTERNATIONAL MIGRATION PROCESSES
(GENERAL CHARACTERISTICS) 38

SECTION 3
ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

Aloshyna T.V.
BUSINESS-PROCESS REENGINEERING OF INDUSTRIAL ORGANIZATION 45

Afanasieva L.M.
PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A TOOL OF INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND PROSPECTS IN UKRAINE 48

Bezpyata I.V.
CURRENT STATUS OF INVESTMENT CLIMATE
IN AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE 54

Belikova N.V.
SCIENTIFIC SUBSTANTIATION OF THE CONCEPT REFORMING THE ECONOMY
OF THE COUNTRY AND ITS REGIONS 57

Grabovetskiy B.E., Bilokon T.N., Chaplygina O.V.
THE PROGNOSTICATION OF AREA
UNDER PERENNIAL PLANTATIONS OF POPULATION IN REGION 60

Karasova N.A.
INSTITUTIONAL ENVIRONMENT
OF EXPORT-ORIENTED ACTIVITY OF AGRARIAN SECTOR 64

SECTION 4
ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT

Avanesova N.E.
INVESTMENT ACTIVITY OF MILITARY-INDUSTRIAL COMPLEX OF UKRAINE:
INDUSTRIAL DEFENSE ENTERPRISES AND THEIR SIGNIFICANT ROLE 68

Belko I.A.
IMPROVEMENT OF ENTERPRISE MANAGEMENT
AS PART OF ITS DEVELOPMENT 72

Bondarenko L.A.
COMPARATIVE ASSESSMENT OF EFFICIENCY
OF OPERATION OF CAREER DUMP TRUCKS
BY EXPERIENCE OF TRANSPORTATION OF ROCKS **76**

Braslavskaya H.V.
ASSESSMENT OF PRODUCTIVE CAPACITY OF CHEMICAL COMPANIES:
THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS **81**

Goncharuk O.V.
DEVELOPMENT OF METHODICAL SUPPORT ESTIMATION
OF PRODUCTION POTENTIAL OF METALLURGICAL ENTERPRISES **84**

Hrubiak S.V.
THEORETICAL BASIS OF THE NATURE OF ECONOMIC DECISIONS **89**

Degtyareva Yu.V.
LEASING AS ALTERNATIVE FORM OF FINANCING OF INVESTMENT PROJECTS **92**

Dragan H.I.
ENSURING COMPETITIVENESS UNIVERSITY UNDER INTEGRATION OF SOCIETY **95**

Zakharkin O.O.
SOSIALLY RESPONSIBLE INNOVATION INVESTMENT BASED
ON THE STAKEHOLDER'S APPROACH **97**

Ivashina L.L.
SAFETY OF TOURISTS FOR THE SUCCESS OF THE TOURISM BUSINESS **101**

Kamaran A.H.
COMPARATIVE ANALYSIS AND TRENDS OF THE OIL
AND GAS SECTOR IN UKRAINE AND KURDISTAN **105**

Karintseva O.I., Matvieiev P.S.
INNOVATIVE POTENTIAL OF ENTERPRISES: CURRENT STATE,
PROBLEMS AND DEVELOPMENT PROSPECTS **109**

Kovalenko L.A.
COMPETITION IN UKRAINIAN BAKERY PRODUCTION **112**

Koverha S.V., Zgodenko R.A.
DIVERSIFICATION AS A FORM OF DEVELOPMENT
OF MACHINE-BUILDING ENTERPRISES **116**

Korenyuk L.V.
CRISIS MANAGEMENT INDUSTRY IN MODERN CONDITIONS:
THE INNOVATIVE ASPECT **120**

SECTION 5
DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY

Demyan Ya.Yu.
ESTIMATION OF THE INESTMANT ATTRACTIVENESS
OF AGRICULTURAL SECTOR OF ECONOMY **123**

Zakharchenko S.V.
ECONOMIC PERFORMANCE AS A FACTOR OF COMPETITIVENESS
OF UKRAINIAN REGIONS: INTERNATIONAL DIMENSION **126**

SECTION 6
ECONOMY OF NATURAL RESOURCES MANAGEMENT

Gnativ N.B., Skabodina U.I.
CHARACTERISTIC OF DEMOGRAPHIC PROCESSES IN RURAL AREAS OF UKRAINE **131**

Zinovchuk N.V.
ECOLOGICAL SAFETY OF LAND USE AT MODERN INSTITUTIONAL TRANSFORMATIONS **134**

SECTION 7
DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMY, SOCIAL ECONOMY AND POLITICS

Alieva E.I.
CONTEXTUAL ANALYSIS OF SOCIAL CAPITAL: DOMINATION OF GLOBAL FACTORS **138**

Biletsky A.V.
METHODOLOGICAL ASPECTS RESEARCHING OF INNOVATIVE FACTORS
OF THE DEVELOPMENT HUMAN CAPITAL **142**

Boyko V.I.
DIRECTIONS IMPROVE CAPACITY OF NON-STATE SUPPORT CULTURAL SPHERE.....146
Govorko O.V.
VINNYTSIA REGION HEALTH CARE STATE:
ECONOMIC RISKS AND THEIR DEFINITIONS.....149

SECTION 8
MONEY, FINANCES AND CREDIT

Anzin R.O.
PROBLEMS FACED BY UKRAINIAN ISSUERS UNDER GOING PUBLIC
ON THE INTERNATIONAL CAPITAL MARKET.....152
Anzina H.V.
MANAGEMENT DRIVERS OF INTRINSIC COMPANY VALUE
UNDER FRONTIER MARKETS.....156
Vasylchuk I.P.
RESPONSIBLE LENDING TO CORPORATIONS IN THE CONTEXT
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....159
Visochina L.V.
FEATURES OF REALIZATION OF DIFFERENT TYPES
OF REORGANIZATION OF ENTERPRISES.....163
Hnydiuk I.V.
ANALYSIS OF THE FORMATION AND EXECUTION OF LOCAL BUDGET REVENUES.....167
Gorulev D.O., Trynchuk V.V.
UNDERWRITING PROBLEMS AS A MIRROR OF RISK MANAGEMENT.....172
Zabashtanskiy M.M., Zabashtanskaya T.V.
FINANCIAL ASPECTS OF CONCESSIVE RELATIONS IN UKRAINE.....178
Kanyuk V.M.
SELECTION OF RISK ANALYSYS METHODS FOR ASSESSMENT
OF TAX RISKS OF BUSINESS VENTURES.....182
Kobushko I.N., Kolesnyk M.E.
ANALYSIS OF THE FINANCIAL SOURCES FOR INNOVATIVE ACTIVITY.....187
Korzhenko K.A.
PPROACHES TO THE CLASSIFICATION OF FACTORS THAT AFFECT
THE SUSTAINABILITY OF THE BANKING INSTITUTIONS.....191

SECTION 9
ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT

Burdo I.M.
PECULIARITIES OF INTERNAL RISKS CONTROL OF CONSTRUCTION COMPANIES.....196
Voskalo N.M.
CONTROL OF FORMING AND ACCOUNTING
FOR THE OWNER'S EQUITY OF THE ENTERPRISE.....199
Gurina N.V.
ECONOMIC ESSENCE OF PROFITS AND THEIR CLASSIFICATION:
PROBLEMS AND WAYS OF DECISION.....203
Deriy M.V.
THE PROBLEMS AND MODELING OF THE CONTROL FOR ACCOUNTING SYSTEM
IN THE PART OF CASH FUNDS AND SETTLEMENT OPERATIONS 206
Kovalenko O.V.
STATE FINANCIAL CONTROL OF HEALTH CULTURAL HERITAGE.....212

SECTION 10
MATHEMATICAL METHODS, MODELS
AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY

Gorbachuk V.M.
TRADE TOOLS FOR INDUSTRY PROTECTION.....216

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Камінська Т.Г. Внутрішній контроль кругообороту капіталу підприємства в умовах інтеграційних процесів / Т.Г. Камінська // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 271-276.
2. Коркушко О.Н. Застосування комп'ютерних технологій для удосконалення формування облікової інформації про власний капітал / О.Н. Коркушко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 7. – С. 325-329.
3. Нестеренко С.С. Порівняльний аспект нормативного регулювання складових власного капіталу на підприємствах різних форм власності [Електронний ресурс] / С.С. Нестеренко. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2962.
4. Якимов Ю.О. Законодавчі прогалини та колізії в нормативно-правовій базі обліку та контролю власного капіталу [Електронний ресурс] / Ю.О. Якимов. – Режим доступу: http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/viewFile/373/362.
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
6. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 року № 514-VI.
7. Про затвердження Порядку збільшення (зменшення) статутного капіталу публічного або приватного акціонерного товариства: рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 1181 від 30.08.2011 р.
8. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-III.

УДК 657.44:674

Гуріна Н.В.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Національного університету державної податкової служби України

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДОХОДІВ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

У статті висвітлено підходи до економічної сутності доходів. Подано характеристику основних етапів розвитку знань про доходи: від історії до сьогодення. Досліджено підходи щодо виокремлення їх класифікаційних ознак. Розглянуто особливості класифікації доходів деревообробних підприємств та їх вплив на прийняття управлінських рішень.
Ключові слова: доходи, класифікація доходів, центр доходів, деревообробні підприємства.

Гурина Н.В. ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ДОХОДОВ И ИХ КЛАССИФИКАЦИЯ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РЕШЕНИЯ
В статье раскрыты подходы к экономической сущности доходов. Подана характеристика основных этапов развития знаний о доходах: от истории к настоящему. Исследованы подходы относительно выделения их классификационных признаков. Рассмотрены особенности классификации доходов деревообрабатывающих предприятий и их влияние на принятие управленческих решений.
Ключевые слова: доходы, классификация доходов, центр доходов, деревообрабатывающие предприятия.

Gurina N.V. ECONOMIC ESSENCE OF PROFITS AND THEIR CLASSIFICATION: PROBLEMS AND WAYS OF DECISION
In the article, going is reflected near economic essence of profits. Description of the basic stages of development of knowledges is given about profits. Investigational going near the selection of them classification signs. The features of classification of profits of woodworking enterprises and their influence are considered on acceptance of administrative decisions.
Keywords: profits, classification of profits, center of profits, woodworking enterprises.

Постановка проблеми. Формування інформаційної бази щодо доходів підприємства є одним з актуальних питань теоретичного та практичного характеру. Однак, в сучасній науковій літературі існують різні думки щодо трактування сутності доходів, що зумовлює виникнення суперечностей та неоднозначності у висвітленні цієї економічної категорії. Це спонукає до дослідження економічної сутності поняття «доходи» як одного з основних показників діяльності та пояснює важливість їх класифікації з урахуванням особливостей роботи підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий внесок у формування системи ведення обліку доходів підприємств зробили відомі вітчизняні науковці: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, Ю.А. Верига, В.В. Сопко, С.Ф. Голов, Н.М. Ткаченко, Є.Ю. Шара, Н.М. Шмиголь.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Різнобічність економічної категорії «доходи» пояснює відсутність єдиного підходу до виокремлення їх класифікаційних ознак, на які впливають різноманітність доходів та технологічні особливості підприємства.

Метою статті є узагальнення сутності економічної категорії «доходи», визначення її місця в системі обліку та в управлінні підприємством. Розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення класифікації доходів підприємств як передумови їх ефективного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Економісти різних часів досліджували економічну категорію «доходи», вивчали джерела їх виникнення та шляхи збільшення. Меркантилісти багатство країни ототожнювали із золотом і сріблом, які отримувались у результаті здійснення зовнішньої торгівлі. Російський меркантиліст Ф. Прокопович вважав, що досягти високого рівня добробуту країни можливо лише за умови безперервного розвитку промисловості, сільського господарства, торгівлі, засобів і шляхів сполучення [8]. А. Сміт стверджував, що капітал людини – це частина її майна, використавши яку, вона розраховує мати дохід, а збільшуючи власні доходи, вона збільшує і дохід країни, що відповідно сприяє збільшенню суспільного доходу держави. Іншими джерелами доходів А. Сміт вважав земельну ренту й заробітну плату. Він розглядав прибуток, по-перше, як результат праці робітника, оскільки вартість, яку він додає до вартості матеріалів, розділяється на дві частини: оплату його праці та прибуток підприємця; по-друге – як резуль-

тат функціонування капіталу. А. Сміт розділив всю працю на продуктивну і непродуктивну. Продуктивною він вважав працю, яку можна обміняти на капітал, а непродуктивною – працю, яка обмінюється на дохід, а тому всю сферу нематеріального виробництва визнавав непродуктивною, тобто за ту, яка не приносить прибутку ні людям, ні державі [8]. К. Маркс у своїх працях також приділяв значну увагу доходам та джерелам їх утворення (рис. 1).

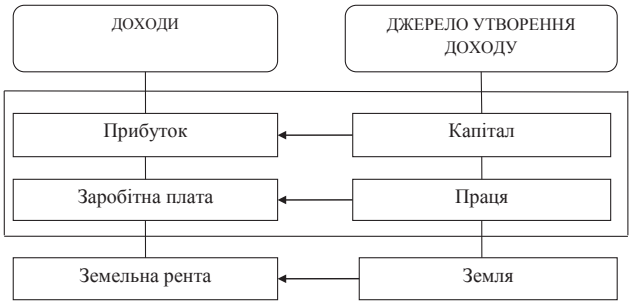

Рис. 1. Доходи та джерела їх утворення за К. Марксом (узагальнено за даними [8])

Основне джерело утворення доходу Карл Маркс вбачав у капіталі під яким він розумів сукупність певних виробничих відносин з приводу привласнення засобів виробництва і результату праці; земля – земельна рента; праця – заробітна плата. Отже, він вважав, що тільки разом це все може приносити дохід. А розвиток капіталізму призведе до зменшення значення ренти як джерела доходу, і залишаться два великих джерела його утворення – прибуток і заробітна плата [8]. Тому, враховуючи економічну ситуацію сьогодення, формулу, запропоновану К. Марксом, можна вважати актуальною.

Сучасні економісти також по-різному трактують поняття доходів. Умовно їх погляди можна розділити на дві категорії:

1) науковці, які ототожнюють дохід із виручкою від реалізації продукції;

2) автори, які визнають дохід ширшою категорією та зазначають про його вплив на визначення результату діяльності суб'єкта господарювання і величину власного капіталу (рис. 2).

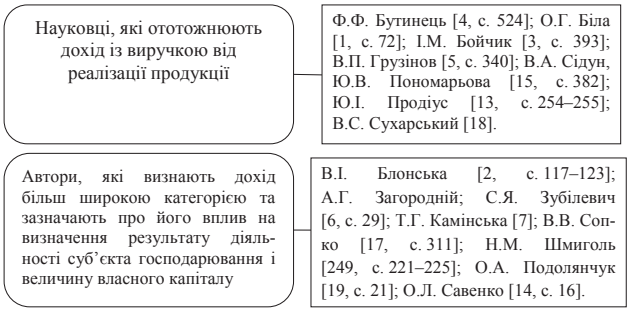

Рис. 2. Огляд досліджуваних сучасними науковцями питань щодо трактування економічної сутності категорії «дохід»

(узагальнено за даними [1-7; 11; 13-15; 17--19])

Аналіз публікацій свідчить про відсутність єдиного підходу до трактування поняття «доходи». Зазначимо, що крім літературних джерел, термін «доходи» розкривається і у нормативно-законодавчих актах. Зокрема, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» трактує доходи як збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) [9]. Проте у поданому визначенні наголос робиться на збільшення економічних вигод лише в результаті надходження активів, не враховуючи при цьому можливість отримання доходу в результаті збільшення вартості вже наявного активу, наприклад внаслідок дооцінки (переоцінки). Виправляє ситуацію П(С)БО 15 «Дохід», який говорить, що дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (крім внеску учасників) за умови, якщо оцінка доходу може бути достовірно визначена [12].

Підсумовуючи викладений матеріал, пропонуємо уточнене визначення у такій редакції: доходи – це збільшення економічних вигод унаслідок надходження активів і/або збільшення їх вартості та зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком внесків учасників) внаслідок здійснення певного виду діяльності й отриманих конкурентних переваг у результаті прийняття ефективних управлінських рішень.

У сучасних умовах ринкової економіки для підприємств різних галузей важливим є процес контролювання доходів. Важливу роль при цьому відіграє їх класифікація. Доходи підприємства можна класифікувати за різними ознаками залежно від мети, для досягнення якої потрібна інформація про них.

З метою визнання та визначення суми доходу виокремлюють дохід від:

– реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг;

– реалізації товарів, продукції, інших активів, придбаних з метою перепродажу (крім інвестицій у цінні папери);

– використання активів підприємства іншими фізичними та юридичними особами, результатом яких є отримання процентів, дивідендів, роялті;

– звичайної діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної) [12].

Згідно зі статтею 135 ПКУ усі доходи, отримані підприємством, класифікують за двома групами:

1) операційні – доходи, отримані від реалізації товарів (робіт, послуг);

2) позареалізаційні.

На деревообробних підприємствах обробка та підготовка сировини до виготовлення з неї продукції здійснюється поетапно у різних виробничих підрозділах. Це означає, що кожен центр витрат (у нашому випадку цех) передає іншому продукцію-напівфабрикат, що дає можливість достовірно підрахувати витрати, а в деяких випадках (реалізації напівфабрикатів) і отримані доходи.

Враховуючи специфіку роботи деревообробних підприємств, пропонуємо класифікацію доходів, яка надасть можливість контролювати величину отриманих доходів у розрізі операційних сегментів та визначати частку кожного структурного підрозділу і ступінь суттєвості певного виду доходу в загальній сумі доходів.

Класифікацію доходів деревообробних підприємств, запропоновану автором, подано у таблиці 1.

Позиція підприємства щодо суттєвості доходу, отриманого в результаті певного виду діяльності чи окремим структурним підрозділом, повинна регламентуватися документом про облікову політику. Крім того, на деревообробних підприємствах, де не тільки виготовляється продукція, але й обробляється сировина, призначена для її виготовлення, доцільно розмежовувати витрати і доходи не тільки за місцем їх виникнення, але й за видами здійснених робіт.

Таблиця 1

Класифікація доходів деревообробних підприємств (уточнено за джерелами [10; 11; 16])

Класифікаційні ознаки	Доходи	Примітки автора
За формою отримання доходів	Матеріальні	Виражена у грошовій, матеріальній формі.
	Нематеріальні (немонетарні)	Виражена у певних економічних вигодах, які не обчислюються у грошовій формі, наприклад право на користування будь-чим.
За визнанням	Планові	
	Отримані (фактичні)	
За періодичністю	Поточні	
	Майбутніх періодів	
За ступенем суттєвості	Суттєві	Дохід вважається суттєвим, якщо його частка в загальній сумі доходів становить не менше 5%. Проте така позиція повинна бути прописана у документі, який регламентує облікову політику підприємства.
	Несуттєві	
За центрами доходів	Центр доходів «Основне виробництво»	На прикладі місць ймовірного отримання доходів у результаті реалізації напівфабрикатів або наданих послуг.
	Центр доходів «Допоміжне виробництво»	
За географічним сегментом		Ця класифікаційна ознака характерна для підприємств, які мають у своєму складі дочірні підприємства або відокремлені підрозділи.
З огляду на об'єкт реалізації	Реалізовані	Отримані в результаті перепродажу придбаного об'єкта.
	Виготовлені	Отримані в результаті реалізації виготовленого об'єкта.

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи викладений матеріал, запропоновано уточнене визначення доходів: доходи – це збільшення економічних вигод унаслідок надходження активів і/або збільшення їх вартості та зменшення зобов'язань, що призводять до зростання власного капіталу (за винятком внесків учасників) внаслідок здійснення певного виду діяльності й отриманих конкурентних переваг у результаті прийняття ефективних управлінських рішень. Внаслідок проведеного дослідження зроблено висновок, що використовувати на деревообробних підприємствах стандартну класифікацію доходів недоцільно. Запропонована класифікація забезпечуватиме не тільки групування їх за підрозділами, ступенем суттєвості, формою отримання та географічним сегментом, але й дасть можливість приймати управлінські рішення з метою підвищення ефективності діяльності підприємств.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Біла О.Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О.Г. Біла. – Львів: Магнолія-2006, 2008. – 383 с.
2. Блонська В.І. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин / В.І. Блонська // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць. – 2008. – Вип. 18.6. – С. 117–123.
3. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. / І.М. Бойчик. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – К.: Атіка, 2006. – 528 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: Рута, 2006. – 832 с.
5. Грузинов В.П. Экономика предприятия (предпринимательская): учебник / В.П. Грузинов. – 2-е изд. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 795 с.
6. Зубілевич С.Я. Облік і звітність доходів і видатків: автореф. дис. … канд. екон. наук: спец. 08.06.04 / С.Я Зубілевич; Український державний універ-т водного господ та природокористування. – К., 2004. – 29 с.
7. Камінська Т.Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку Електронний ресурс] / Т.Г. Камінська // Науковий вісник НУБіП України: зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 154, ч. 3. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2010_154_3/10ktg.pdf.
8. Климко Г.Н. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: підручник / Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін.; за ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вища шк. – Знання, 1997. – 743 с.
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів від 07 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/buh/psbo.htm.
10. Палий В.Ф. Управленческий учет издержек и доходов / В.Ф. Палий. – М.: Инфра-М, 2009. – 278 с.
11. Подолянчук О.А. Облік доходів сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. … канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / О.А. Подолянчук. – К., 2009. – 21 с.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів від 31 березня 1999 р. № 87 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://invaconsult.com.ua/index.php/2011-07-12-10-47-18/1672--15-qq.
13. Продиус Ю.И. Экономика предприятия: учеб. пособ. / Ю.И. Продиус. – Харьков: Одиссей, 2004. – 416 с.
14. Савенко О.Л. Економічний механізм державного регулювання доходів населення в ринкових умовах: автореф. дис. … канд. екон. наук: спец. 08.02.03 / О.Л. Савенко; Н.-д. екон. ін-т М-ва економіки та з питань європ. інтегр. України. – К., 2002. – 16 с.
15. Сідун В.А. Економіка підприємства: навч. посіб. / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 436 с.
16. Соколов Ю.А. Расходы организаций / Ю.А. Соколов. – М.: Альфа -Пресс, 2006. – 224 с.
17. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / В.В. Сопко. – 3-тє вид. перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с.
18. Сухарський В.С. Менеджмент: теорія, методологія, практика: моногр. / В.С. Сухарський. – Тернопіль: Астон, 2002. – 416 с.
19. Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством / Н.М. Шмиголь // Держава та регіон. Сер. «Економіка та підприємництво». – Запоріжжя: Вид-во Класичного приватного університету. – 2009. – № 7. – С. 221–225.